

Kvæningen kommune

Næring, utvikling og teknisk

315 kv/JFJ

201501323-31

NVE - Konesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Melding om vedtak

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr.	Arkivkode	Dato
201501323-21	2015/287-14	920/2017	614	25.04.2017

Høring av revisjonsdokument for Kvæningen-reguleringen i Kvæningen og Nordreisa kommuner i Troms

Vedlagt oversendes utskrift fra behandling av ovennevnte sak i Teknisk utvalg 06.04.2017 – sak 21/17, samt innspill fra Kjækan og Kvæningsbotn grendeutvalg.

Med hilsen

Dag Asmund Farstad
Dag Asmund Farstad
Avd.ing. anlegg
77 77 88 43

Kopi til:
Grendeutvalget i Kjækan og Kvæningsbotn V/Jan-Arne Jakobsen 9162 SØRSTRAUMEN

Også sendt til:
NVE - Konesjonsavdelingen

Kvæningen kommune

Arkivsaknr: 2015/287 -11

Arkiv: 614

Saksbehandler: Dag Åsmund Farstad

Dato: 21.03.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
21/17	Teknisk utvalg	06.04.2017

Høring av revisjonsdokument for Kvæningen-reguleringen i Kvæningen og Nordreisa kommuner i Troms

Henvi sning til lovverk:

Saksprotokoll i Teknisk utvalg - 06.04.2017

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen kommune avgir høringssvar i henhold til vurdering i saken hvor innspillet til Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg til høring på vilkårsrevisjon for Kvæningen kraftverk bifalles, samt Kvæningen kommunes merknad til adkomst og bruk av anleggsveien. Høringssvar sendes NVE innen fristen, 1. mai 2017

Administrasjonssjefens innstilling

Kvæningen kommune avgir høringssvar i henhold til vurdering i saken hvor innspillet til Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg til høring på vilkårsrevisjon for Kvæningen kraftverk bifalles, samt Kvæningen kommunes merknad til adkomst og bruk av anleggsveien. Høringssvar sendes NVE innen fristen, 1. mai 2017

Saksopplysninger

NVE har i brev av 11.03.2016 vedtatt at vilkårene for følgende konsesjoner skal revideres:

- Kgl. res. av 15.05.1964: Tillatelse for A/S Kvæningen Kraftverk til erverv og regulering av Abbujåkka m.v. i Troms fylkes og til å ekspropriere fallrettigheter og grunn og rettigheter for øvrig.
- Kgl. res. av 06.01.1967: Tillatelse for A/S Kvæningen Kraftverk til ytterligere regulering av Abbujåkka m.v.
- Kgl. res. av 11.02.1972: Tillatelse for A/S Kvæningen Kraftverk til erverv av bruksrett og overføringer i forbindelse med utbygging av Småvatna kraftverk i Troms.
- Konsesjonene er supplert med en planendring ved OEDs samtykke av 12.03.1981.

Sammendrag:

NVE har åpnet revisjon av vilkårene for Kvæningen Kraftverks konsesjoner for regulering av vannressursene i Ábojohka med overføringer fra Njemenjáikojohka, Navitjohka og Mollešjohka (Reisaelva).

Vilkårsrevisjonen er åpnet på bakgrunn i at Nordreisa kommune krever slipp av minstevannføring fra Stuora Mollešjávri mot sitt naturlige elveleie i Reisaelva.

Minstevannføringen er av Nordreisa kommune antatt å gi bedre miljøforhold i Mollešjohka og Reisaelva.

Hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen.

Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres.

Dette revisjonsdokument gjør rede for vassdragsreguleringene til Kvæningen Kraftverk, herunder også hvordan reguleringsanlegget manøvreres i dag. Eksterne fagmiljø har vurdert dagens status på de berørte elvestrekningene og har gitt en vurdering av i hvor høy grad reguleringen er årsak til de erfarte skader og ulemper som Nordreisa kommune skisserer. Videre gis det en vurdering av hvorvidt minstevannføring er egnet til å avbøte de aktuelle reguleringsseffektene.

Kvæningen Kraftverk har blitt bygget over fem byggetrinn i årene 1964 til 2009. Det er bygget 4 vannkraftverk i tilknytning vassdragene og det produseres årlig om lag 308 GWh. Vannressursen er meget godt regulert og er svært viktig for levering av effekt og vinterkraft til Finnmark og Nord-Troms.

Stuora Mollešjavri ble overført nordover til Ábojávri magasin i 1967 i forbindelse med første byggetrinn av Kvænangen Kraftverk. Det slippes ikke minstevannføring fra Stuora Mollešjavri i dag, og Mollešjohka (utløpselven) er derfor tørrlagt den øverste kilometeren. Første større sidebekk kommer inn etter ca 1 km, men elva har ingen god sammenhengende vannstreng før 5 km nedenfor Stuora Mollešjavri. Videre nedover Mollešjohka får elva etter hvert et betydelig restfelt. Ved målestasjonen Mollešfossen, som ligger ca 7 km oppstrøms fossen, er det i gjennomsnitt en restvannføring i dag på 76 % av den vannføringen en ville hatt uten fraføring av Stuora Mollešjavri. Det overførte vannet utgjør en middelvannføring på 1,3 m³/s, hvilket utgjør en produksjon i Kvænangen Kraftverk på ca. 63 GWh.

Utbyggingen har redusert potensialet for innlandsfisk i Mollešjohka oppstrøms fossen, og det har redusert gytepotensialet på den 800 m lange anadrome strekningen av Mollešjohka nedstrøms fossen. Ingen av fagrapportene vurderer imidlertid at et evt. minstevannføringspålegg vil gi noen merkbar positiv effekt på vassdragsmiljøet i Mollešjohka og Reisaelva. Et evt. minstevannføringspålegg vil være så lite at det heller ikke vil være synlig for landskapsopplevelsen av Mollešfossen.

Et evt. minstevannføringspålegg vil utgjøre et krafttap på ca 5,5 GWh, primært vinterkraft. Installasjon av et arrangement for slipp av minstevannføring er kostnadsberegnet til ca 9,4 Mkr; i tillegg kommer driftsutgifter.

Kvænangen Kraftverk vil fraråde at det pålegges minstevannføring, da krafttapet er betydelig og de oppnådde effektene er neglisjerbare.

Vannforvaltningsplan og tilhørende tiltaksprogram for Troms for perioden 2016-2021 ble godkjent ved Klima- og Miljødepartementets vedtak av 4. juli 2016. Samtlige vannforekomster som omfattes av de tre konsesjonene som nå er gjenstand for revisjon har fått miljømål som ikke forutsetter minstevannføring eller andre tiltak som kan påvirke vannkraftproduksjonen.

Revisjonsdokumentene er tilgjengelig på NVEs internettside www.nve.no/konsesjonssaker.

Direkte link:

<https://www.nve.no/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=7546&type=V-1>

Dette har vært kunngjort på Kvænangen kommunes hjemmeside, samt at revisjonsdokumentene har vært lagt ut på møteplasser i kommunen. (Sørstraumen handel og Kvænangen kommunes servicekontor)

Uttalelser sendes NVE via internett www.nve.no/konsesjonssaker ved å gå inn på den aktuelle saken, eller med e-post til nve@nve.no, eller vanlig post til NVE - Konsesjonsavdelingen, postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo så snart som mulig og senest innen **1. mai 2017**.

Uttalelser til høringen:

Kvænangen kommune har mottatt innspill til høringen fra Kjækan og Kvænanngsbotn grendeutvalg som de ønsker å avgi til revisjonen.

Innspillet fra grendelaget skal godkjennes av årsmøtet i grendelaget 27. mars, slik at eventuelle endringer/ tilføyelser ettersendes Kvænangen kommune og legges frem i Teknisk Utvalg 06.04.2017.

Kvænangen kommune har merknader vedrørende høringen, og dette omhandler adkomst og bruk av anleggsveien. Adkomst og bruken av anleggsveien fra Kvænangsbotn inn mot Suoikat for allmennheten har, og er en viktig sak for Kvænangen kommune og befolkningen i Kvænangen. Adkomsten har vært sperret med bom og en har ikke hatt mulighet for å kunne benytte veien før ved jaktstart 10. september. Dette har vært en sak som har skapt stort engasjement, og som har vært til behandling hos NVE.

Dette har resultert i at bommen som en prøveordning ble flyttet fra tunellen i Kvænangsbotn til Lasso ved oppkjøringen mot Abbohøyden. Prøveordningen ble iverksatt i 2016, og løper ut høsten 2017.

Det er likevel spesielle regler i forsøksperioden for ferdsel på anleggsvegen som går fra Kvænangsbotn og innover mot Cuoikajavri. Dette fremgår av konsesjonsvilkår og nyere vedtak gjort av Norges Vassdrags og Energidirektorat (NVE) og Olje og Energidepartementet. Reglene som gjelder:

- Frem til 1. juli er vegen stengt for allmenn motorisert ferdsel fra og med tunellen i Corrovarri og videre innover fjellet. (unntak for scooterløype som er åpen frem til 5. mai)
- Fra 1. juli er vegen åpen opp til Lassojavri. Vegen er da stengt med bom som sperrer vegen fra Lasso og opp mot Abojavri.
- Fra 10. september er vegen åpen helt inn til Cuoikajavri

<http://www.kvanangen.kommune.no/ferdsel-paa-anleggsvegen-i-kvaenangsbotn.5776685-145788.html>

Kvænangen kommune henstiller revisjonen til at prøveordningen gjøres til en permanent ordning, slik at allmennheten får tilgang til adkomsten og bruk av denne.

Kvænangen kommune sammenfatter innspillene etter møtet i Teknisk Utvalg 06.04.2017 og sender disse til NVE innen fristen.

Vurdering

Se saksopplysninger og innspill fra Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg, samt Kvænangen kommunes syn på saken angående adkomst og bruk av anleggsveien.

Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg har følgende innspill (før årsmøte 27.03.2017)
Endelig uttalelse fra Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg ettersendes Kvænangen kommune, og leveres Teknisk utvalg i møte 06.04.2017.

FORSTÅELSE AV OPPDRAGET

Hovedformålet med revisjonen er å bedre miljø- og naturforholdene, herunder uforutsette og negative virkninger ved utbyggingen. Revisjonen gir muligheter for vilkår som bidrar til å rette opp skadevirkninger og ulemper av allmenn interesse som følge av endrede samfunnsforhold og verdsetting av miljøaktiviteter. Aktuelle vilkår kan være manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk. Dette avgrenser i hovedsak revisjonen til å gjelde natur, dyreliv og fauna i tilknytning til områdene for kraftverksutbyggingen samt ivaretagelse av bygdefolkets interesser i disse områdene.

Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg vil fokusere på de delene av utbyggingen som berører Kvænangen kommune. Mollisoverføringen har små konsekvenser på vassdragsnaturen i Kvænangen, og vil derfor ikke kommenteres nærmere.

KONSEKVENSER AV KRAFTVERKSUTBYGGINGEN

Kraftutbyggingene i Kvænangsbotn bidrar både til verdiskaping, arbeidsplasser og til etablering og opprettholdelse av infrastruktur som kommer lokalsamfunnet, kommunen og regionen til gode. Det har likevel medført noen ulemper lokalt. De største miljømessige konsekvensene knytter seg til vannføringen i elver og vassdrag med tilhørende betydning for landskap, fiskebestander, grunnvannsforhold og is på fjorden.

BEMERKNINGER TIL REVISJONEN:

- 1. Skjønnhetsfremmende tiltak i utbyggingsområdene og omkringliggende natur.** Det regulerte området er blitt et svært populært rekreasjonsområde. Det er derfor ønskelig at arbeidet med å sikre og rydde opp i skråninger, skjæringer, fyllinger og massetak videreføres.
- 2. Mulige tiltak i forhold til bestander av fisk i vann og elver.** De største miljømessige konsekvensene knytter seg til vannføringen i elver og vassdrag. Flere steder er elver og bekker tørrlagt, eller ha svært lav vannføring. Minstevannføring i elver og vassdrag og bedre manøvreringspraksis bør vurderes for flere elvestrekninger:
  - a. Njárbesjohka øvre del fra Suoika og nedover mot elveinntaket om lag 15 km lenger nede. Denne elveparsellen er lang og har lite fall. Nerbisdalen er et særlig naturskjønt område. Det er en frodig dal, og elveløpet er svært omfangsrikt i de flate og vide delene av dalen. Elva er produktiv og har en god bestand av ørret og røye. Fiskebestanden ser ut til å variere over tid. Et utslipp av minstevannføring fra Suoika vil sikre stabile forhold i elva. Økt vannføring i sommerhalvåret vil også bidra til økt produksjonsevne. Et mer naturlig vannføringsregime vil medføre at en lang elvestrekning med lite fall vil få bedret den økologiske tilstanden. Siden fallet uansett ikke benyttes til kraftproduksjon så vil kostnaden med dette trolig være liten. Deler av elvestrekningen grenser til Kvænangsbotn Landskapsvernområde.

Forslaget fra Kvænangen kraftverk om å pumpe vannet fra Suoika i tunell opp til Lassojavri vil være svært negativt for dette området. Særlig oppsamling av restvannføringen fra sideelver til Njárbesjohka vil redusere verdien området har i dag.
  - b. Njárbesjohka nedre del (Nimonaikoelva), fra inntaket i Nerbisdalen til sjøen. I dag har denne elvestrekningen en svak bestand med stasjonær småvokst ørret og røye. Oppgang av anadrom fisk er ubetydelig. Potensiell anadrom strekning er ca. 4 km, men det forutsetter at det gjøres tiltak. Det er likevel ikke uproblematisk. Elva har vært regulert i femti år. Bebyggelse langs nedre deler av elva er tilpasset en lav vannføring og et kraftig senket grunnvann. Minstevannføring vil også kunne påvirke problematikken med stevling av is i den nedre delen av vassdraget. Økning i vannføringen må derfor vurderes nøye før det eventuelt innføres.

Eventuell minstevannføring vil trolig gi den anadrome fiskebestanden bedre vandringsmuligheter og vekstvilkår. Tiltaket bør også kombineres med andre biotopfremmende tiltak for best mulig effekt. Etablering av terskler, samt kanalisering og tilpassing av elveløp til den lave vannstanden, vil være aktuelle tiltak.

I NVE rapport 49/2013- *Vannkraftskonsesjoner som kan revideres innen 2022* er minstevannføring i denne elveparsellen trukket frem som et viktig tiltak av hensyn til anadrom fisk. Vi vil også tilføye at indre Kvænangen er klassifisert som nasjonal laksefjord. Deler av den aktuelle elvestrekningen grenser til Kvænangsbøtn Landskapsvernområde og foreslått naturreservat lia vest for elva. Det er også en elveparsell som er relativt lang og har lite fall, så kostnaden med tiltaket vil være liten i forhold til miljøgevinsten.

Eventuell minstevannføring vil bidra til høyere grunnvannstand i områdene rundt elva. Jordbruksarealene i Kvænangsbøtn ligger på elveavsetninger som har god dreneringsevne. Den senka grunnvannstanden har ført til at arealene er mer tørkutsatt og produksjonsevnen i et normalår er lavere enn før utbyggingen. Økt grunnvannstand kan imidlertid medføre ulemper med fuktinntrenging i kjellere som ligger dypt. Det er derfor viktig at grunnvannsforholdene i Kvænangsbøtn undersøkes grundig.

Vi ønsker derfor at det gjøres grundige vitenskapelige og uavhengige undersøkelser av konsekvensene av minstevannslipp og andre biotopfremmende tiltak, og at saken vurderes nærmere når dette arbeidet foreligger.

- c. Abojohka og Buollanjohka, nedre del har kraftig redusert vannføring. Utyggingen av Buollanjohkaoverføringen har medført at vi har mistet Buollangorsa (fossen) som en landskapselement i Kvænangsbøtn, noe som mange ser på som et stort tap.

Den reduserte vannstanden har også «skadet» Abbojohka som fiskeførende elv i nedre del. Før utbyggingen kunne man fiske sjørøye og smålaks i den nedre delen av Abojohka. Det er derfor viktig å gjøre tiltak for å få fiskebestandene opp igjen. I nedre del av Abojohka er et ønskelig både med minstevannføring samt bygging av terskler og tilpassing av elveløpet til lavere vannføring enn opprinnelig. Her er det ikke bebyggelse som påvirkes av grunnvann, flom og isproblematikk, så her vil tiltak utelukkende ha positive effekter.

3. **Mulige tiltak som fremmer utøvelse av friluftsliv** for lokalbefolkningen, utover det som allerede er nevnt i punkt 1 og 2.
  - a. Rasteplasser langs anleggsveien med bål plass, bord og benker
    - i. Dette kan være et trivselsfrembringende tiltak, spesielt for barnefamilier.
    - ii. Dette vil kanalisere bål plasser til noen få steder
  - b. Fortsatt samarbeid om drift av snøscooterløype
4. **Mulige tiltak som fremmer et godt forhold mellom Kraftverket, lokalbefolkningen og reindriftsnæringen.**

- a. Lokalbefolkningen ønsker å ha tilgang til å benytte anleggsveien for tilgang til fjellet. Dette er som kjent i strid med reinbeiteinteressene i området. Det pågår en egen prosess om allmenhetens ferdsel og åpningstider på denne vegen. Vi vil likevel påpeke viktigheten av at lokalbefolkningen får tilgang til å benytte vegen for adkomst til friluftens formål. Noen av ulempene for reindriften kan reduseres med reguleringer i bruk av anleggsveiene i særlig kritiske perioder i reindriften, som i kalvingstiden på våren. Aborassa reinbeitedistrikt 34, Vest-Finnmark har fått denne revisjonen til uttalelse. Vi er derfor trygge på at reindriftsnæringen i området vil få tilstrekkelig påvirkning og medbestemmelse i denne saken.

5. Spesielle tiltak i forhold til lokal historie og lokalbefolkningens ønsker og behov.

- a. Generelt så er det noe misnøye mot hvordan kommunen forvalter inntektene fra kraftverksdriften som tilfaller kommunen. Flere verdier ønskes direkte overført til lokalsamfunnet i Kvænangsbotn. Vi sliter med en negativ utvikling i folketallet og et svakt næringsliv. Det er derfor viktig at kraftverket bidrar til samfunnsbygging i indre Kvænangen.
- b. Vannføringen i Njemenjaikojohka, nedre del der den renner inn i bebyggelse område.
  - i. Hydrologisk undersøkelse ifm grunnvannet i området, for å få vurdert betydningen vassdragsreguleringen har for jordbruksarealene og bebyggelsen i Kvænangsbotn.
  - ii. Elveforbygningen i elvas nedre del må utbedres og slutføres for å gi nærliggende bebyggelse økt trygghet i forhold til flom og isgang.
- c. Islagt fjord på grunn av økt tilførsel av ferskvann. Det er både fordeler og ulemper knyttet til dette. I forhold til friluftsliv og rekreasjon så medfører sjøisen at flere bruker fjorden til fritidsfiske vinterstid. Fjordisen påvirkes av saltvann, strømmer og kjøringen av kraftverket. Istykkelse og kvalitet kan derfor variere over korte avstander og vi frykter at ulykker kan skje. Det bør vurderes kjøringsregimer eller andre tiltak som bidrar til å stabilisere isforholdene på fjorden.

6. Av nevnte tiltak i ovenfor nevnte punkter, ønsker vi å gjøre følgende prioriteringer:

- a. Kjøringsrutiner for å ivareta levetilstandene for fisk og landskap i øvre del av Njárbesjohka, fra Suoika og nedover til elveinntaket mot småvannan. Det er også viktig at det også i framtiden er vann i elva her. Forslaget om tunell med pumping av vann til Lassojavri vil være svært uheldig for landskap og vassdragsnaturen i Nerbisdalen.
- b. Elveforbygningen i Njemenjaikojohka må fullføres for å gi nærliggende beboere økt trygghet i forhold til flom og isgang (jfr pkt 5)
- c. Vitenskaplige undersøkelser av virkning og konsekvenser av eventuelle biotopfremmende tiltak og minstevannføring i Njemenjaikojohka fra inntaket i Nerbisdalen og ned til sjøen.
- d. Skjønnhetsfremmende tiltak i anleggsområdene (jfr pkt 1)
- e. Biotopfremmende tiltak og økt vannføring i Abojohka.
- f. Buollangorsa som landskapsattraksjon i barmarks sesongen.

Kvæningen kommune vil fokusere på forholdene rundt utbyggingen som berører Kvæningen kommune. Vi finner ikke å kommentere Mollisoverføringen, og ser viktigheten av de momentene Kjækan og Kvæningsbotn grendelag påpeker i sitt innspill til revisjonen.

Kvæningen kommune ser det som viktig at adkomsten og bruken av anleggsveien for å komme seg inn fjellet for befolkningen sikres. Dette har kvaliteter som fremmer fysisk fostring, trivsel og opplevelser i tråd med folkehelse. Pågående prosess om allmenhetens ferdsel og åpningstider på denne vegen må sikres. Også Kvæningen kommune vil påpeke viktigheten av at lokalbefolkningen får tilgang til å benytte vegen for adkomst til frilufters formål

Administrasjonssjefen fremmer følgende forslag til innstilling:

Kvæningen kommune avgir hørings svar i henhold til vurdering i saken, hvor innspillet til Kjækan og Kvæningsbotn grendeutvalg til høring på vilkårsrevisjon for Kvæningen kraftverk bifalles, samt Kvæningen kommunes merknad til adkomst og bruk av anleggsveien. Hørings svar sendes NVE innen fristen, 1. mai 2017

INNSPILL FRA KJÆKAN OG KVÆNANGSBOTN GRENDEUTVALG TIL HØRING PÅ VILKÅRSREVISJON FOR KVÆNANGEN KRAFTVERK

Revisjonsdokumentene er sendt ut til kommunene for høring. Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg ønsker å avgi synspunkt til revisjonen.

FORSTÅELSE AV OPPDRAGET

Hovedformålet med revisjonen er å bedre miljø- og naturforholdene, herunder uforutsette og negative virkninger ved utbyggingen. Revisjonen gir muligheter for vilkår som bidrar til å rette opp skadevirkninger og ulemper av allmenn interesse som følge av endrede samfunnsforhold og verdsetting av miljøaktiviteter. Aktuelle vilkår kan være manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk. Dette avgrenser i hovedsak revisjonen til å gjelde natur, dyreliv og fauna i tilknytning til områdene for kraftverksutbyggingen samt ivaretagelse av bygdefolkets interesser i disse områdene.

Kjækan og Kvænangsbotn grendeutvalg vil fokusere på de delene av utbyggingen som berører Kvænangen kommune. Mollisoverføringen har små konsekvenser på vassdragsnaturen i Kvænangen, og vil derfor ikke kommenteres nærmere.

KONSEKVENSER AV KRAFTVERKSUTBYGGINGEN

Kraftutbyggingene i Kvænangsbotn bidrar både til verdiskaping, arbeidsplasser og til etablering og opprettholdelse av infrastruktur som kommer lokalsamfunnet, kommunen og regionen til gode. Det har likevel medført noen ulemper lokalt. De største miljømessige konsekvensene knytter seg til vannføringen i elver og vassdrag med tilhørende betydning for landskap, fiskebestander, grunnvannsforhold og is på fjorden.

BEMERKNINGER TIL REVISJONEN:

- 1. Skjønnhetsfremmende tiltak i utbyggingsområdene og omkringliggende natur.** Det regulerte området er blitt et svært populært rekreasjonsområde. Det er derfor ønskelig at arbeidet med å sikre og rydde opp i skråninger, skjæringer, fyllinger og massetak videreføres.
- 2. Mulige tiltak i forhold til bestander av fisk i vann og elver.** De største miljømessige konsekvensene knytter seg til vannføringen i elver og vassdrag. Flere steder er elver og bekker tørrlagt, eller ha svært lav vannføring. Minstevannføring i elver og vassdrag og bedre manøvreringspraksis bør vurderes for flere elvestrekninger:
  - a. Njårbesjohka øvre del fra Suoika og nedover mot elveinntaket om lag 15 km lenger nede. Denne elveparsellen er lang og har lite fall. Nerbisdalen er et særlig naturskjønt område. Det er en frodig dal, og elveløpet er svært omfangsrikt i de flate og vide delene av dalen. Elva er produktiv og har en god bestand av ørret og røye. Fiskebestanden ser ut til å variere over tid. Et utslipp av minstevannføring fra Suoika vil sikre stabile forhold i elva. Økt vannføring i sommerhalvåret vil også bidra til økt produksjonsevne. Et mer naturlig vannføringsregime vil medføre at en lang elvestrekning med lite fall vil få bedret den økologiske tilstanden. Siden fallet uansett ikke benyttes til

kraftproduksjon så vil kostnaden med dette trolig være liten. Deler av elvestrekningen grenser til Kvænangsbotn Landskapsvernområde.

Forslaget fra Kvæningen kraftverk om å pumpe vannet fra Suioka i tunell opp til Lassojavri vil være svært negativt for dette området. Særlig oppsamling av restvannføringen fra sideelver til Njárbesjohka vil redusere verdien området har i dag.

- b. Njárbesjohka nedre del (Nimonaikoeiva), fra inntaket i Nerbisdalen til sjøen. I dag har denne elvestrekningen en svak bestand med stasjonær småvokst ørret og røye. Oppgang av anadrom fisk er ubetydelig. Potensiell anadrom strekning er ca. 4 km, men det forutsetter at det gjøres tiltak. Det er likevel ikke uproblematisk. Elva har vært regulert i femti år. Bebyggelse langs nedre deler av elva er tilpasset en lav vannføring og et kraftig senket grunnvann. Minstevannføring vil også kunne påvirke problematikken med stevling av is i den nedre delen av vassdraget. Økning i vannføringen må derfor vurderes nøye før det eventuelt innføres.

Eventuell minstevannføring vil trolig gi den anadrome fiskebestanden bedre vandringmuligheter og vekstvilkår. Tiltaket bør også kombineres med andre biotopfremmende tiltak for best mulig effekt. Etablering av terskler, samt kanalisering og tilpassing av elveløp til den lave vannstanden, vil være aktuelle tiltak.

I NVE rapport 49/2013- *Vannkraftskonsesjoner som kan revideres innen 2022* er minstevannføring i denne elveparsellen trukket frem som et viktig tiltak av hensyn til anadrom fisk. Vi vil også tilføye at indre Kvæningen er klassifisert som nasjonal laksefjord. Deler av den aktuelle elvestrekningen grenser til Kvænangsbotn Landskapsvernområde og foreslått naturreservat lia vest for elva. Det er også en elveparsell som er relativt lang og har lite fall, så kostnaden med tiltaket vil være liten i forhold til miljøgevinsten.

Eventuell minstevannføring vil bidra til høyere grunnvannstand i områdene rundt elva. Jordbruksarealene i Kvænangsbotn ligger på elveavsetninger som har god dreneringsevne. Den senka grunnvannstanden har ført til at arealene er mer tørkutsatt og produksjonsevnen i et normalår er lavere enn før utbyggingen. Økt grunnvannstand kan imidlertid medføre ulemper med fuktinntrenging i kjellere som ligger dypt. Det er derfor viktig at grunnvannsforholdene i Kvænangsbotn undersøkes grundig.

Vi ønsker derfor at det gjøres grundige vitenskapelige og uavhengige undersøkelser av konsekvensene av minstevannslipp og andre biotopfremmende tiltak, og at saken vurderes nærmere når dette arbeidet foreligger.

- c. Abojohka og Buollanjohka, nedre del har kraftig redusert vannføring. Utyggingen av Buollanjohkaoverføringen har medført at vi har mistet Buollangorsa (fossen) som en landskapselement i Kvænangsbotn, noe som mange ser på som et stort tap.

Den reduserte vannstanden har også «skadet» Abbojohka som fiskeførende elv i nedre del. Før utbyggingen kunne man fiske sjørøye og smålaks i den nedre delen av Abojohka. Det er derfor viktig å gjøre tiltak for å få fiskebestandene opp igjen. I nedre del av Abojohka er et ønskelig både med minstevannføring samt bygging av terskler og tilpassing av elveløpet til lavere vannføring enn opprinnelig. Her er det ikke bebyggelse som påvirkes av grunnvann, flom og isproblematikk, så her vil tiltak utelukkende ha positive effekter.

3. Mulige tiltak som fremmer utøvelse av friluftsliv for lokalbefolkningen, utover det som allerede er nevnt i punkt 1 og 2.

- a. Rasteplasser langs anleggsveien med bål plass, bord og benker
  - i. Dette kan være et trivselsfrembringende tiltak, spesielt for barnefamilier.
  - ii. Dette vil kanalisere bål plasser til noen få steder
- b. Fortsatt samarbeid om drift av snøscooterløype

4. Mulige tiltak som fremmer et godt forhold mellom Kraftverket, lokalbefolkningen og reindriftsnæringen.

- a. Lokalbefolkningen ønsker å ha tilgang til å benytte anleggsveien for tilgang til fjellet. Dette er som kjent i strid med reinbeiteinteressene i området. Det pågår en egen prosess om allmenhetens ferdsel og åpningstider på denne vegen. Vi vil likevel påpeke viktigheten av at lokalbefolkningen får tilgang til å benytte vegen for adkomst til friluftsmål. Noen av ulempene for reindriften kan reduseres med reguleringer i bruk av anleggsveiene i særlig kritiske perioder i reindriften, som i kalvingstiden på våren. Aborassa reinbeitedistrikt 34, Vest-Finnmark har fått denne revisjonen til uttalelse. Vi er derfor trygge på at reindriftsnæringen i området vil få tilstrekkelig påvirkning og medbestemmelse i denne saken.

5. Spesielle tiltak i forhold til lokal historie og lokalbefolkningens ønsker og behov.

- a. Generelt så er det noe misnøye mot hvordan kommunen forvalter inntektene fra kraftverksdriften som tilfaller kommunen. Flere verdier ønskes direkte overført til lokalsamfunnet i Kvænangsbotn. Vi sliter med en negativ utvikling i folketallet og et svakt næringsliv. Det er derfor viktig at kraftverket bidrar til samfunnsbygging i indre Kvænangen.
- b. Vannføringen i Njemenjaikojohka, nedre del der den renner inn i bebyggd område.

- i. Hydrologisk undersøkelse ifm grunnvannet i området, for å få vurdert betydningen vassdragsreguleringen har for jordbruksarealene og bebyggelsen i Kvænangsbøtn.
  - ii. Elveforbygningen i elvas nedre del må utbedres og slutføres for å gi nærliggende bebyggelse økt trygghet i forhold til flom og isgang.
- c. Islagt fjord på grunn av økt tilførsel av ferskvann. Det er både fordeler og ulemper knyttet til dette. I forhold til friluftsliv og rekreasjon så medfører sjøisen at flere bruker fjorden til fritidsfiske vinterstid. Fjordisen påvirkes av saltvann, strømmer og kjøringen av kraftverket. Istykkelse og kvalitet kan derfor variere over korte avstander og vi frykter at ulykker kan skje. Det bør vurderes kjøringsregimer eller andre tiltak som bidrar til å stabilisere isforholdene på fjorden.

6. Av nevnte tiltak i ovenfor nevnte punkter, ønsker vi å gjøre følgende prioriteringer:

- a. Kjøringsrutiner for å ivareta levetilstandene for fisk og landskap i øvre del av Njárbesjøhka, fra Suoika og nedover til elveinntaket mot småvannan. Det er også viktig at det også i framtiden er vann i elva her. Forslaget om tunell med pumping av vann til Lassojavri vil være svært uheldig for landskap og vassdragsnaturen i Nerbisdalen.
- b. Elveforbygningen i Njemenjaikojohka må fullføres for å gi nærliggende beboere økt trygghet i forhold til flom og isgang (jfr pkt 5)
- c. Vitenskaplige undersøkelser av virkning og konsekvenser av eventuelle biotopfremmende tiltak og minstevannsføring i Njemenjaikojohka fra inntaket i Nerbisdalen og ned til sjøen.
- d. Skjønnhetsfremmende tiltak i anleggsområdene (jfr pkt 1)
- e. Biotopfremmende tiltak og økt vannføring i Abojohka.
- f. Buollangorsa som landskapsattraksjon i barmarkssesongen.

For Kjækan og Kvænangsbøtn Grendeutvalg.

Jan-Arne Jakobsen

Åsmund Austarheim

INNSPILL FRA KJÆKAN OG KVÆNANGSBOTN GRENDEUTVALG TIL HØRING PÅ VILKÅRSREVISJONEN
FOR KVÆNANGEN KRAFTVERK – SAKEN BEHANDLET PÅ ÅRSMØTET FOR KJÆKAN OG
KVÆNANGSBOTN GRENDEUTVALG

Vedtak: Godkjent med følgende merknader:

- a. Veien SKAL være åpen for allmenn ferdsel i.h.h.t. gjeldende konsesjonsvilkår fra da Kraftverksveien ble bygd.
- b. Lillestrømveien som helårsvei, skal vedlikeholdes hele året. Det gjelder høvling, grusing og brøyting. Dette i.h.h.t. tidligere domsavgjørelse mellom partene Kvæningen Kraftverk, Statskog og Kvæningen kommune.
- c. Naust- og båtplasser for befolkningen, og især for fjordfiskere innenfor Lillestrømmen må videreføres og innføres i arealplanen for Kvæningen kommune.
- d. Oppjustering av konsesjonsavgiftene til Kvæningen kommune indeksreguleres i.h.h.t. dagens kroneverdi
- e. Minstebemanning av Kvæningen Kraftverk, som pr i dag.
- f. Årlig oppgradering og vedlikehold av båtstøer som forringes som følge av is og isgang på innersiden av Lillestrømmen.

Jan-Arne Jakobsen

Referent.